

УДК 349.2

**ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ
У РОБОТІ ІНСПЕКТОРІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ
(ДОСВІД МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ)**

Дягілєва Д.А., Куриленко В.В.

Науковий керівник – Древаль Ю.Д., професор кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки, д.держ.упр., e-mail: drevaly@ukr.net

Національний університет цивільного захисту України

Діяльність інспекцій праці у всьому світі має ґрунтуватися як на чинній нормативно-правовій основі, так і на врахуванні особливостей розвитку соціально-трудова відносин у складних умовах сьогодення. Необхідність триматися у руслі нових тенденцій наполегливо диктують постійні зміни у сфері праці, різноманіття підприємств, працівників, трудових правовідносин, моделей управління підприємствами, технологій та професійних ризиків тощо. На сьогодні ж питання щодо вдосконалення роботи інспекцій праці набуває додаткової актуальності у зв'язку з масовим поширенням пандемії та військовою агресією проти нашої держави, що спонукало загострення різноманітних аспектів соціального захисту працівників. Загалом же від органів інспекції праці потрібно все більше відповідальності та вміння досягати більшого за рахунок використання все менших ресурсів. При цьому важливе значення має відводитися і інформаційному ресурсу.

У даному разі на першочергову увагу заслуговує ознайомлення з діяльністю Міжнародної організації праці (далі – МОП), яка була заснована ще в 1919 році і за понад столітній час власної діяльності постійно формувала потужний ресурс захисту людей праці у всьому світі.

До головних цілей МОП відносяться сприяння соціально-економічному прогресу, підвищення добробуту й поліпшення умов праці людей, захист прав людини у всіх сферах соціально-трудова відносин. Виходячи з цього, основними завданнями МОП визначено: розроблення погодженої політики й програм, що спрямовані на вирішення соціально-трудова проблем; розроблення й прийняття міжнародних трудових норм у вигляді конвенцій і рекомендацій для здійснення визначеної політики; допомога країнам, що сприяють вирішенню проблем зайнятості та скороченню безробіття; захист прав людини (права на працю, на об'єднання, захист від примусової праці,

дискримінації та ін.); боротьба з бідністю, за поліпшення життєвого рівня працюючих, розвиток соціального забезпечення; розроблення програм стосовно поліпшення умов праці та виробничого середовища, техніки безпеки і гігієни праці, охорони та відтворення довкілля; сприяння об'єднанням працівників і підприємців у їхній роботі спільно з урядами щодо регулювання соціально-трудова відносин; розроблення заходів щодо захисту найуразливіших груп працюючих (жінки, молодь, люди похилого віку, працівники-мігранти).

З огляду на предмет нашого зацікавлення найбільш важливим є зміст Конвенції № 81 про інспекцію праці у промисловості й торгівлі 1947 року (далі – Конвенція № 81) та Конвенції № 129 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві.

Зокрема, у ст. 21 Конвенції № 81 зазначено, що в щорічному звіті, який публікує центральний орган інспекції, висвітлюються нижченаведені та всі інші питання, які стосуються справи, настільки, наскільки вони підпадають під контроль зазначеного органу, а саме:

- a) законодавство щодо діяльності служби інспекції;
- b) персонал служби інспекції праці;
- c) статистичні дані щодо підприємств, які підлягають інспекції, та кількість працівників, зайнятих на цих підприємствах;
- d) статистичні дані про інспекційні відвідування;
- e) статистичні дані про порушення та про накладені стягнення;
- f) статистичні дані про нещасні випадки на виробництві;
- g) статистичні дані про професійні захворювання [1].

На окрему увагу заслуговує і зміст Доповідей МОП до Всесвітнього дня охорони праці, які щорічно готуються напередодні 28 квітня – офіційно проголошеного Всесвітнього дня охорони праці. Метою Дня охорони праці визначено привернення уваги світової громадськості до масштабів різноманітних проблем у сфері охорони праці. Власне і зміст таких доповідей стосується найбільш нагальних проблем забезпечення безпеки працівників, водночас надаючи урядам та всім зацікавленим особам дієві механізми їхнього вирішення.

У даному разі найперше слід відзначити зміст доповіді «Збір та використання статистичних даних», яка була підготовлена в ознаменування Всесвітнього дня охорони праці у 2017 році. Мета цієї доповіді – допомогти органам інспекції праці у вирішенні завдань, пов'язаних зі збором статистичних даних інспекції праці, сприяти їм у визначенні актуальності та цінності цих даних [2].

За нашою оцінкою, важливе значення напрацьованих МОП документів з проблематики повноважень роботи інспекторів праці найперше полягають в необхідності чіткого регламентування зазначеної сфери соціально-трудових відносин та в акцентуванні уваги на профілактичних заходах. Реалізація ж власних повноважень інспекторами значною мірою має залежати і від використання інформаційного ресурсу, у тому числі – і збору та опрацювання статистичних даних.

Список використаних джерел

1. Конвенція Міжнародної організації праці № 81 1947 року про інспекцію праці у промисловості й торгівлі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_036#Text.

2. Collection and use of labour inspection statistics: a short guide. Geneva: ILO, 2016. 28 p.

УДК 331.45(477)

СТАН ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТА НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ В УКРАЇНІ

Кучерук А.В.

Науковий керівник – Виговська Т. В., доцент кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання, кандидат біологічних наук, e-mail: tvyg@ukr.net

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Щороку в Україні спостерігаються сотні і навіть тисячі нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві, деякі з них навіть зі смертельними наслідками. Будь-який виробничий процес можна охарактеризувати ризиком, і нещасні випадки та професійні захворювання є неминучими факторами. Саме тому проблема виробничого травматизму в нашій державі є настільки актуальною на сьогодні.

Виробничий травматизм – це явище, що характеризується сукупністю виробничих травм і нещасних випадків на виробництві, тобто раптовими механічними, фізичними, хімічними, біологічними, психофізіологічними, комбінованими та іншими пошкодженнями людини, які виникли з непередбачуваних обставин та умов, внаслідок яких була завдана шкода